

**МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНА БАЗА ТА КАДРОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ
ОНКОЛОГІЧНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ**

Інформацію надано Центром медичної статистики МОЗ України на основі даних державної звітності

В 2011 році в Україні функціонувало 40 онкологічних диспансерів, 1 міська онкологічна лікарня в м. Києві, 1 міська онкологічна лікарня в м. Дрогобич Львівської області, 737 онкологічних відділень та кабінетів. В загальній лікувальній мережі зареєстровано 2 138 оглядових кабінетів, що на 306 менше, ніж у 2010 р. (Табл. М1, М2).

Кількість онкологічних ліжок в закладах системи МОЗ України – 9933, радіологічних і рентгенологічних ліжок - 2670; забезпеченість - 2,2 та 0,6 на 10 тис. населення відповідно (Табл. М3).

Лікування онкологічних хворих в 2011 році здійснювалося на 12 603 ліжках, при цьому забезпеченість на 10 тис. населення складала 2,8 ліжок (Табл. М4). Ліжковий фонд для лікування онкологічних хворих порівняно з 2010 роком зменшився на 71 ліжко, або на 0,6 % за рахунок Дніпропетровської, Львівської, Полтавської, Рівненської, Сумської, Черкаської та Чернівецької областей; в той же час відбулось збільшення кількості ліжок в Донецькій, Закарпатській та Луганській областях. Показник забезпеченості ліжками для лікування онкологічних хворих на 1 тис. захворівших в 2011 р. склав 79,2; порівняно з 2010 роком він зріс у 5 регіонах з 27, а в цілому по Україні забезпеченість ліжками на 1 тис. захворівших зменшилася на 1,9 ліжка у порівнянні з 2010 р. Як і раніше, неприпустимо низький рівень забезпеченості ліжками залишається в Житомирській (2,0), Київській (1,7), Рівненській (2,0) областях, що постраждали від аварії на ЧАЕС, та Харківській області (1,9 на 10 тис. населення).

В онкологічних диспансерах України було розгорнуто 10079 ліжок, в т.ч.: 7439 онкологічних для дорослих, 30 онкологічних для дітей, 2264 радіологічних та 346 гематологічних (Табл. М5). Середнє число днів роботи онкологічного ліжка становило в Україні в середньому 350,1 днів (Табл. М6), що на 3% вище за нормативний рівень. Практично у всіх регіонах завантаженість ліжка перевищувала норму на 3-6%. Зі значним перевантаженням працювали ліжка в Кіровоградській, Чернівецькій областях та в м. Київ. Недостатня завантаженість онкологічного ліжка була в Закарпатській (294,1), Запорізькій (322,5), Івано-Франківській (311,7) та Полтавській (331,4) областях.

Середня тривалість перебування хворих на онкологічному ліжку складала 11,6 днів: від 8,4 - у Харківській області до 14,6 - в Хмельницькій області. Середній показник летальності на онкологічних ліжках в Україні в 2011 році був таким же, як і в попередній рік - 0,8%; вищим від середнього цей показник був в АР Крим (1,6 %), Донецькій (1,4 %), Закарпатській (1,4 %), Луганській (1,5 %) областях та м. Київ (1,4%) і Севастополь (1,0 %).

В 2011 році в системі онкологічної служби України працювало 1941 лікарів-онкологів, або 0,43 на 10 тис. населення (Табл. М7). Цей показник був вищий за середній у Вінницькій, Дніпропетровській, Донецькій, Запорізькій, Львівській, Полтавській, Тернопільській та Чернівецькій областях та в м. Київ.

В 2011 році із загальної кількості онкологів пройшли атестацію 70,2 %, при цьому вищу та першу категорію мають 1107 лікарів, або 57% (Табл. М8). Менше, ніж половина лікарів, що атестовані за вищою та першою категорією, було у Волинській (45,7%), Кіровоградській (42,1%), Харківській (49,6%) областях та у м. Київ(43,8%), а найбільше таких - у Миколаївській (79,3%), Рівненській (79,8%) та Чернігівській (74,2%) областях та м. Севастополь (70,0%).

Ендоскопічна служба була представлена 1035 ендоскопічними відділеннями та кабінетами (Табл. М9). Вони були обладнані 2955 апаратами, в т.ч. 1844 фіброгастроскопами, 495 фібробронхоскопами, 544 фіброколоноскопами. В 2011 р. 83,7% всіх досліджень склали езофагогастродуоденоскопії, 7,7% - бронхоскопії та 7,2% - колоноскопії, дуоденоскопій було виконано 0,8% та 0,2% - інших ендоскопічних досліджень.

Середнє навантаження у 2011 р. на один гастроскоп складало 900 досліджень, на один бронхоскоп - 286 і на один колоноскоп - 244 дослідження. В регіонах ці показники значно відрізняються. Навантаження на один езофагогастроскоп у Чернівецькій області складає 1607 досліджень, а в Донецькій – 704, на один бронхоскоп - коливається від 70 досліджень в Одеській області до 909 – в Івано-Франківській, на один колоноскоп – від 91 дослідження у

Хмельницькій до 493 в Херсонській області, що свідчить про недостатнє використання апаратури в ряді регіонів. В 2011 р. один лікар-ендоскопіст в середньому в Україні виконував 1512 досліджень на рік, в тому числі 1265 гастроскопій, 116 бронхоскопій, 109 колоноскопій. Навантаження на 1 лікаря-ендоскопіста в областях коливається від 2060 досліджень в Івано-Франківській до 948 - в Запорізькій.

Кількість мамографічних апаратів в 2011 р. зменшилася до 315; на них було виконано 720 471 дослідження (Табл. М10). Найбільше навантаження на один апарат було у АР Крим, Волинській, Запорізькій, Кіровоградській, Черкаській областях та м. Київ і Севастополь. Найменше завантажені апарати в Вінницькій, Закарпатській, Івано-Франківській, Полтавській, Сумській, Тернопільській та Хмельницькій обл. У розрахунку на 10 тис. жіночого населення найменшими були показники в Полтавській, Івано-Франківській, Тернопільській та Хмельницькій областях (49,6 - 85,5), найвищими - у м. Севастополь (1084,0), у Кіровоградській, Херсонській, Чернівецькій, Харківській обл. та АР Крим (584,8 - 892,2), що свідчить про необхідність раціонального використання мамографічної апаратури.

В 2011 році в Україні зареєстровано 55 цитологічних лабораторій, на 5 менше, ніж у 2010 р., в яких було виконано 20 485 868 цитологічних досліджень, що складає 4492,7 на 10 тисяч населення. Зменшилася кількість лабораторій в Донецькій, Івано-Франківській, Миколаївській, Одеській та Рівненській областях, збільшилася - в Луганській області (Табл. М11). Як і раніше, у Житомирській, Сумській, Чернівецькій та Чернігівській областях цитологічні лабораторії відсутні, тобто можливості цитологічного скринінгу використовуються недостатньо, що особливо важливо при діагностиці раку жіночих статевих органів.

Таким чином, матеріально-технічна база онкологічної служби в 2011 році в цілому по Україні майже не змінилась; в ряді регіонів вона, як і раніше, залишається незадовільною, що зменшує можливості в наданні населенню спеціалізованої онкологічної допомоги.

Таблиця М1 - Мережа закладів охорони здоров'я України, в яких розміщені онкологічні та радіологічні ліжка, 2011 р.

Назва закладу	онкологічні		радіологічні	
	закладів	ліжок	закладів	ліжок
Всього	99	10022	52	2670
Національний інститут раку	1	504	1	56
Онкологічні диспансери	40	7469	40	2264
Обласні лікарні	5	233	3	35
Дитячі обласні лікарні	20	175	-	-
Харківський обласний центр урології та нефрології	1	60	1	20
Міські лікарні	20	756	5	125
Київська міська онкологічна лікарня	1	470	1	130
Дрогобицька міська онкологічна лікарня	1	60	-	-
Запорізька лікарня швидкої допомоги	-	-	1	40
Полтавська міська дитяча лікарня	1	5	-	-
Центральні районні лікарні	9	201	-	-

Таблиця М2 - Кількість онкологічних відділень (кабінетів) та оглядових кабінетів в лікувально-профілактичних закладах України, 2011 р.

Адміністративні території	Онкологічні відділення	Оглядові кабінети
Україна	737	2 138
АР Крим	30	24
Вінницька обл.	32	41
Волинська обл.	22	25
Дніпропетровська обл.	48	64
Донецька обл.	47	150
Житомирська обл.	24	41
Закарпатська обл.	16	164
Запорізька обл.	36	72
Івано-Франківська обл.	21	40
Київська обл.	30	105
Кіровоградська обл.	20	123
Луганська обл.	37	54
Львівська обл.	30	197
Миколаївська обл.	22	40
Одеська обл.	49	64
Полтавська обл.	32	174
Рівненська обл.	19	24
Сумська обл.	20	110
Тернопільська обл.	21	18
Харківська обл.	43	65
Херсонська обл.	19	64
Хмельницька обл.	26	162
Черкаська обл.	28	122
Чернівецька обл.	16	17
Чернігівська обл.	25	140
м. Київ	24	36
м. Севастополь	0	2